

Súd: Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka: 4C/19/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1418201646
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Marián Baláž
ECLI: ECLI:SK:MSBA4:2023:1418201646.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV sudcom Mgr. Mariánom Balážom v sporovej veci žalobcu: O. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, XXX XX J. - G., zastúpený: RS legal s.r.o., IČO: 36 864 358, so sídlom M. Waltariho 7, 921 01 Bratislava, proti žalovanému: P. S. P., nar. XX.XX.XXXX, trvale T. XXXX/XD, XXX XX J. - K., zastúpený: C. P. Khuri, advokát, so sídlom Dlhé Diely II/13, 841 04 Bratislava, o určenie neplatnosti zmluvy o pôžičke v časti a ďalšie, takto

rozhodol:

I. Súd určuje, že zmluva o pôžičke uzavretá medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom dňa 23.10.2009, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi pôžičku vo výške 18.000,- eur so splatnosťou dňa 23.11.2009, je v časti úroku z omeškania, ktorý prevyšuje 9 % ročne z dlžnej sumy, neplatná.

II. Súd určuje, že na základe zmluvy o pôžičke uzavretej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom dňa 23.10.2009, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi pôžičku vo výške 18.000,- eur so splatnosťou dňa 23.11.2009, má žalovaný nárok voči žalobcovi na úroky z omeškania najviac vo výške, ktorú mu priznáva zákon, t.j. vo výške 9% ročne.

III. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 06.04.2018 domáhal určenia, že zmluva o pôžičke uzatvorená dňa 23.10.2009 medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobcovi sumu 18.000,- eur, splatná dňa 23.11.2009, je v časti úroku z omeškania, ktorý prevyšuje 9% ročne z dlžnej sumy neplatná. Súd prvej inštancie o žalobe rozhodol rozsudkom č.k. 4C 19/2018-71 dňa 26.03.2019 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave ako odvolací súd uznesením č.k. 14Co 283/2019 - 144 zo dňa 21.04.2022 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s otázkou výšky úrokov z omeškania, ktorej neprimeranosť namietal žalobca, a ktorá bola dôvodom na podanie žaloby v tejto veci. Podľa názoru odvolacieho súdu v predmetnom prípade ústnu zmluvu o pôžičke uzatvorili žalobca ako povinný a žalovaný ako oprávnený, ako dve fyzické osoby, preto na predmetný úkon je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka, ide teda o občianskoprávny vzťah. V občianskoprávnych vzťahoch sa výška sadzby úrokov z omeškania nedá zmluvne dojednať, resp. zmluvné strany sa nemôžu dohodnúť na vyššej než zákonom stanovenej výške úrokov z

omeškania. Oprávnená osoba pritom môže úroky z omeškania požadovať aj v nižšej než zákonnej výške. S touto problematikou sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nijako nevysporiadal. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie nezistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, na základe čoho dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. V ďalšom konaní preto súd prvej inštancie vykoná dokazovanie, v dostatočnom rozsahu zhodnotí zistený skutkový stav a na základe právneho posúdenia veci znovu rozhodne. Podľa § 391 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej len „C.s.p.“), ak bolo rozhodnutie zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

3. Po zrušení veci odvolacím súd žalobca navrhol elektronickým podaním zo dňa 20.09.2022 autorizovaným podľa osobitného predpisu zmenu žaloby v rozsahu a spôsobom totožnými s výrokovou časťou tohto rozsudku. Žalobca v uvedenom návrhu na zmenu žaloby o.i. skonštatoval, že podľa neho odvolací súd v celom rozsahu potvrdil jeho doterajšiu argumentáciu. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal a teda nespochybnil naliehavý právny záujem žalobcu na podanej žalobe t.j. na určení, že zmluva o pôžičke uzavretá medzi stranami je v časti úroku z omeškania, ktorý prevyšuje 9 % ročne neplatná. Žalobca si uvedomuje, že je daný jeho naliehavý právny záujem na podaní žaloby, a to na určení, či tu právo žalovaného je alebo nie je, a tiež že na určení, že žalovaný má voči žalobcovi na úroky z omeškania najviac vo výške, ktorú mu priznáva zákon, a to vo výške 9 %. Naliehavosť právneho záujmu žalobcu na podaní tejto žaloby spočíva v tom, že bez rozhodnutia súdu o tejto otázke nebude vo vzťahu medzi stranami s konečnou platnosťou zrejmé, v akej maximálnej výške môže žalovaný voči žalobcovi uplatňovať úroky z omeškania. Podľa spornej zmluvy o pôžičke má totiž žalovaný voči žalobcovi nárok na úroky z omeškania vo výške 2,4 % mesačne z dlžnej sumy t.j. 28,8 % ročne. Žalobca tiež informoval súd, že je voči nemu na základe poverenia Okresného súdu Bratislava V naďalej vedené exekučné konanie, v ktorom žalovaný vymáha od žalobcu úroky z omeškania vo výške 25 % ročne z dlžnej sumy. Žalobca sporné úroky z omeškania vo výške 25 % ročne z dlžnej sumy v exekúcii dobrovoľne uhradil, a to z dôvodu vyhnutia sa narastajúcich nákladov exekúcie, ako aj za účelom odblokovania majetku žalobcu. Prijaté úhrady exekútor z časti vyplatil žalovanému a časť v sume 8.710,65 eura bola po dohode s exekútorom zložená do úschovy súdneho exekútora, s tým, že podľa výsledku tohto konania budú peňažné prostriedky zložené v úschove exekútora vyplatené žalovanému - v prípade úspechu žalovaného, alebo budú vrátené žalobcovi - v prípade úspechu žalobcu. Ďalej žalobca uviedol, že po doručení uznesenia odvolacieho súdu v tejto veci sa žalobca pokúsil kontaktovať žalovaného 08.06.2022 a vyzval žalovaného, aby z titulu bezdôvodného obohatenia vrátil žalobcovi sumu 12.090,73 eur, ktorá zodpovedá úrokom z omeškania prijatým v exekučnom konaní v rozsahu prevyšujúcom 9 % ročne. Žalovaný ani jeho právny zástupca na písomnú výzvu žalobcu nereagovali. Obavy žalobcu o premlčanie jeho nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia ohľadom úrokov z omeškania ho viedli k podaniu žaloby na tunajší súd (č.l. 171 - 178), toto konanie je vedené pod sp. zn. 10C 36/2022. Žalobca v predmetnej žalobe uviedol, že dňa 03.07.2019 bola žalovanému v exekúcii uhradená dlhovaná istina 18.000,- eur, dňa 14.01.2021 bol žalovanému uhradený celý úrok z omeškania vo výške 9 % ročne z dlžnej sumy do zaplataenia a trovy exekučného konania. Podľa žalobcu dňom 14.01.2021 došlo na strane žalovaného k bezdôvodnému obohateniu zodpovedajúcemu výške prijatej sumy úrokov z omeškania prevyšujúcich zákonom stanovenú výšku úrokov z omeškania 9 % ročne, celkovo ide o sumu spolu 12.090,73 eura. Podľa žalobcu len na základe určenia súdu, v akej výške má žalovaný voči žalobcovi nárok na úroky z omeškania, sa žalobca môže úspešne domáhať ukončenia exekučného konania bez toho, aby kedykoľvek v budúcnosti bolo voči nemu vedené ďalšie exekučné konanie zo strany žalovaného za účelom vymáhania sporného úroku z omeškania. Ak by sa žalobca obmedzil len na podanie žaloby o zaplataenie, súd by si ako prejudiciálnu otázku tiež musel vyriešiť otázku výšky nároku žalovaného voči žalobcovi zo zmluvy o pôžičke na úroky z omeškania s tým, aby následne mohol rozhodnúť, či a v akej výške došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného. Bez samotného výroku súdu, ktorým súd určí výšku nároku žalovaného voči žalobcovi na úroky z omeškania sa žalobcovi nepodarí ukončiť voči nemu ani prebiehajúce exekučné konanie a požadovať vrátenie peňažných prostriedkov vložených do úschovy súdneho exekútora, pretože notárska zápisnica je exekučným titulom.

4. Žalovaný v písomnom vyjadrení k návrhu na zmenu žaloby z 27.10.2022 zotrval na svojej predošlej procesnej obrane a ďalej uviedol, že nikdy nedošlo medzi žalobcom a žalovaným k dohode o výške úroku z omeškania, ale došlo len k jednostrannému právnemu úkonu obsiahnutému v notárskej zápisnici, že žalobca zaplatí žalovanému úroky z omeškania vo výške 2,4 % mesačne z dlžnej sumy, t.j. 28,8 % ročne. Išlo v podstate o prísľub žalobcu žalovanému, t.j. o jednostranný právny úkon žalobcu, ktorý bol

zakomponovaný do notárskej zápisnice. Žalovaný vymáha svoj dlh v exekučnom konaní na základe notárskej zápisnice a nie na základe zmluvy o pôžičke. Poukázal na rozhodnutie odvolacieho súdu, kde uvedený súd skonštatoval, že sporové strany zmluvu o pôžičke neuzatvorili v písomnej forme, súd vyhodnotil zmluvu o pôžičke ako uzavretú v ústnej forme. Pôžička bola žalovaným poskytnutá žalobcovi na určitý čas bezúročne. Účastníkom notárskej zápisnice bol len žalobca, išlo o jeho jednostranný právny úkon zakomponovaný do notárskej zápisnice, nešlo o dohodu strán sporu. Poukázal na ust. § 40a OZ s tým, že žalobca bol jediným účastníkom právneho úkonu obsiahnutého v notárskej zápisnici. Pokiaľ si žalobca myslí, že jeho právny úkon je v časti úrokov z omeškania neplatný, tak sa s poukazom na cit. ust. nemôže dovolávať neplatnosti tohto právneho úkonu, pretože ju spôsobil sám.

5. Súd uznesením č.k. 4C 19/2018-196 zo dňa 25.11.2022 pripustil zmenu žaloby v znení návrhu žalobcu zo dňa 20.09.2022; uvedené uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.12.2022. Súd následne nariadil pojednávanie na deň 28.03.2023, počas ktorého právny zástupca žalobcu vo svojom vyjadrení zotrval na žalobe v znení jej zmeny a na svojej argumentácii. Právny zástupca žalovaného taktiež zotrval na svojej procesnej obrane a argumentácii. Po vykonaní dokazovania súd pojednávanie odročil na deň 25.04.2023 za účelom vyhlásenia rozsudku, avšak uvedený termín pojednávania bol zrušený z dôvodu práceneschopnosti sudkyne. Následne bola táto vec pridelená na rozhodnutie novému zákonnému sudcovi, preto súd nariadil nové pojednávanie na deň 04.09.2023, na ktorom vec opätovne prejednal a rozhodol.

6. Podľa § 137 písm. c) C.s.p. žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

7. Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

8. Podľa § 40 ods. 1 OZ ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, je neplatný.

9. Podľa § 40 ods. 3 OZ písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

10. Podľa § 40a OZ ak ide o dôvod neplatnosti právneho úkonu podľa ust. § 49a, §1 40, §145 ods. 1, § 479, § 589, § 701 ods. 1 a § 741 b ods. 2, považuje sa právny úkon za platný, pokiaľ sa ten, kto je takýmto úkonom dotknutý, neplatnosti právneho úkonu nedovolá. Neplatnosti sa nemôže dovolávať ten, kto ju sám spôsobil. To isté platí, ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje dohoda účastníkov.

11. Podľa § 43a OZ prejav vôle smerujúci k uzavretiu zmluvy, ktorý je určený jednej alebo viacerým určitým osobám, je návrhom na uzavretie zmluvy (ďalej len "návrh"), ak je dostatočne určitý a vyplýva z neho vôľa navrhovateľa, aby bol viazaný v prípade jeho prijatia.

12. Podľa § 43c OZ včasné vyhlásenie urobené osobou, ktorej bol návrh určený, alebo iné jej včasné konanie, z ktorého možno vyvodiť jej súhlas, je prijatím návrhu.

13. Podľa § 488 OZ záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

14. Podľa § 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a časa nesplní, je v omeškaní.

15. Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávajúci predpis.

16. Podľa § 558 OZ ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok, len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

17. Podľa § 657 OZ zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

18. Podľa § 658 ods. 1 OZ pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úroky.

19. Podľa § 850 OZ verejným príslubom sa zaväzuje ten, kto verejne vyhlási, že zaplatí odmenu alebo poskytne iné plnenie jednému alebo niekoľkým z bližšie neobmedzeného počtu osôb, ktoré splnia podmienky určené vo verejnom príslube.

20. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. účinného ku dňu vzniku omeškania žalobcu s plnením peňažného dlhu (t.j. ku dňu 24.11.2009) výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

21. Podľa § 46 zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v platnom znení (ďalej len „Notársky poriadok“). notári spisujú účastníkom na základe ich vyhlásenia notárske zápisnice o zmluvách, závetoch a iných právnych úkonoch. V notárskej zápisnici môže pokračovať notár, ktorý notársku zápisnicu spísal, alebo iný notár so sídlom na území Slovenskej republiky. Pokračovanie v notárskej zápisnici je súčasťou notárskej zápisnice.

22. Podľa § 45 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku exekučným titulom na účely tohto zákona je aj notárska zápisnica, ktorá obsahuje právny záväzok a v ktorej je vyznačená oprávnená osoba a povinná osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ak povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila.

23. Súd najskôr v danej veci zisťoval, či žalobca preukázal existenciu naliehaného právneho záujmu na požadovanom určení. Notárska zápisnica je podľa § 45 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku exekučným titulom a na jej podklade je proti žalobcovi vedené exekučné konanie, ktoré nebolo ku dňu vyhlásenia rozhodnutia súdu v tejto veci ukončené. Žalovaný ako oprávnený sa v exekučnom konaní domáha voči žalobcovi zaplataenia o.i. úroku z omeškania vo výške 25 % ročne, pričom podľa notárskej zápisnice, ktorá je exekučným titulom, žalobca ako povinný vyhlásil, že zaplatí úrok z omeškania vo výške 28,80 % z dlžnej sumy ročne. Súčasne žalobca zložil do úschovy súdneho exekútora sumu 8.710,63 eur, pričom suma resp. jej časť bude súdnym exekútorom zaplatená v závislosti od výsledku konania a rozhodnutia súdu v tejto veci. Medzi sporovými stranami je teda nepochybne spor o existencii práva, ktoré predstavuje úrok z omeškania vyjadrený v notárskej zápisnici č. N 907/2009, Nz 37129/2009, a to v rozsahu prevyšujúcom kogentnú právnu úpravu vyplývajúcu z § 517 ods. 2 OZ v spojení s § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení ku dňu vzniku omeškania žalobcu so zaplatením dlhu. Z rovnakého dôvodu súd konštatuje aj existenciu sporu týkajúceho sa platnosti zmluvy o pôžičke uzavretej medzi stranami v ústnej forme, a to pokiaľ ide o dojednaný úrok z omeškania prevyšujúci kogentnú právnu úpravu. Žalovaný pritom na podklade uvedenej notárskej zápisnice začal exekúciu na majetok žalobcu a domáha sa vymoženía súm z nej vyplývajúcich, pričom žalobca dôvodnosť vymáhania týchto súm zo strany žalovaného v tomto sporovom konaní namieta. Určujúcim výrokom, ktorého vydania sa žalobca v tomto sporovom konaní domáha, súd vyrieši existujúci spor medzi sporovými stranami, čím sa zabezpečí vysporiadanie vzájomných právnych vzťahov žalobcu a žalovaného. Žalobca tak v zmysle § 137 písm. c) C.s.p. preukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Pretože žalobca v posudzovanom prípade zvolil prípustný procesnoprávny prostriedok na ochranu svojich práv (t.j. určovaciu žalobu), súd následne vo veci vykonal dokazovanie a dospel k záveru, že žaloba je v celom rozsahu dôvodná.

24. Vykonaným dokazovaním má súd za preukázané, že medzi žalobcom v postavení dlžníka a žalovaným v postavení veriteľa došlo dňa 23.09.2009 k uzavretiu zmluvy o pôžičke podľa §657 OZ v ústnej forme, pričom predmetom pôžičky bolo poskytnutie peňažných prostriedkov žalovaným žalobcovi v sume 18.000,- eur v hotovosti. Strany sporu taktiež dohodli splatnosť pôžičky dňa 23.11.2009 s tým, že ak dlžník pôžičku vráti v lehote splatnosti, je poskytnutie peňažných prostriedkov dohodnuté bezúročne, čo zodpovedá § 658 OZ a contrario. Tieto zistenia vyplývajú z podanej žaloby zo dňa 06.04.2018 a taktiež z vyjadrenia žalovaného zo dňa 13.07.2018 a napokon sú obsiahnuté aj dokumente označenom zmluva o pôžičke (č.l. 51), ktorý nie je sporovými stranami podpísaný, a ktorý tvorí prílohu

notárskej zápisnice č. N 907/2009, Nz 37129/2009 spísanej na notárskom úrade JUDr. G. T.. V deň, kedy veriteľ dlžníkovi poskytol peňažné prostriedky na základe ústne dohodnutej zmluvy o pôžičke, t.j. dňa 23.10.2009 žalobca na notárskom úrade I.. G. T. podpísal notársku zápisnicu (č.l. 7-9), ktorá obsahuje uznanie dlhu žalobcom, vyhlásenie povinnej osoby - žalobcu, že žalobca dlh zaplatí do 23.11.2009, v prípade omeškania so zaplatením v termíne splatnosti dlhu zaplatí tiež úroky z omeškania vo výške 2,4 % mesačne z dlžnej sumy a napokon súhlas žalobcu s vykonateľnosťou uvedenej notárskej zápisnice. Žalobca požičanú sumu 18.000,- eur v lehote jej splatnosti žalovanému ako veriteľovi nevrátil. Ďalej bolo vykonaným dokazovaním (č.l. 10-12) preukázané, že na podklade uvedenej notárskej zápisnice ako exekučného titulu začalo dňa 30.04.2014 exekučné konanie pod č. 367/2014 vedené súdnym exekútorom C.. I. C. na vymoženie pohľadávky oprávneného - žalovaného vo výške 18.000,- eur a 25% ročného úroku z omeškania zo sumy 18.000,- eur od 24.11.2009 do zaplatenia. Úrok z omeškania bol ku 15.07.2014 vyčíslený na sumu 20.897,26 eura. Žalobca v konaní po rozhodnutí odvolacieho súdu predložil vyčíslenie, podľa ktorého dňom 03.07.2019 bola žalovanému v exekúcii uhradená dlhovaná istina 18.000,- eur, počnúc dňom 14.01.2021 bol žalovanému uhradený celý úrok z omeškania vo výške 9% ročne z dlžnej sumy do zaplatenia a trovy exekučného konania a počnúc dňom 14.01.2021 došlo na strane žalovaného k prijatiu sumy vo výške zodpovedajúcej prijatej sume úrokov z omeškania prevyšujúcich zákonom stanovenú výšku úrokov z omeškania 9 % ročne, pričom ide o sumu spolu 12.090,73 eur.

25. Sporným zostala okolnosť, či medzi sporovými stranami došlo ku uzavretiu dohody o výške úrokov z omeškania alebo nie. Súd z vykonaného dokazovania dospel k záveru, že sporové strany sa o výške úrokov z omeškania dohodli a táto ich dohoda je následne zohľadnená v notárskej zápisnici č. N 907/2009, Nz 37129/2009. Súd konštatuje, že žalovaný túto okolnosť v priebehu celého konania spochybňoval, tvrdil, že na notársky úrad JUDr. G. T. prišiel žalobca sám, pokiaľ by sa na uvedený úrad dostavil aj žalovaný, notár by uvedenú zápisnicu spísal takým spôsobom, že by do nej za účastníka zahrnul aj žalovaného (napr. vyjadrenie žalovaného zo dňa 19.11.2018, č.l. 58). Taktiež na pojednávaní dňa 04.09.2023 žalovaný na otázku súdu uviedol, že na notársky úrad prišiel so žalobcom deň alebo dva predtým, ako došlo ku spísaniu notárskej zápisnice a uznaniu dlhu zo strany žalobcu. Súčasne žalovaný na uvedenom pojednávaní doplnil, že o uznaní záväzku žalobcom voči žalovanému sa dozvedel možno v ten istý deň (deň jej podpísania) alebo nasledujúce dni, kedy mu žalobca zápisnicu doniesol do práce. Žalobca na poslednom pojednávaní uviedol, že k realizácii všetkých krokov týkajúcich sa uzatvorenia zmluvy o pôžičke v ústnej forme, poskytnutiu pôžičky a napokon aj k spísaniu príslušnej notárskej zápisnice došlo v jeden deň; aj predložený návrh zmluvy o pôžičke bol datovaný dňom 23.10.2009 a taktiež z uvedeného návrhu vyplývalo, že peniaze žalovaný poskytol dňa 23.10.2009. Súd považuje tieto tvrdenia žalobcu za pravdivé, ich pravdivosť podporuje najmä návrh zmluvy o pôžičke predložený v konaní žalobcom (č.l. 51) spolu s úradným záznamom spísaným notárom JUDr. G. T., ktoré žalovaný nijakým spôsobom nespochybnil. Súd totiž z týchto listinných dokumentov zistil, že na predloženom dokumente s názvom zmluva o pôžičke je ako veriteľ uvedený žalovaný, ako dlžník žalobca, dátum zamýšľaného podpisu je určený na deň 23.10.2009, v zmysle čl. I. tohto dokumentu veriteľ prenecháva dlžníkovi sumu 18.000,- eur, v zmysle čl. II bod 1. dlžník prevzal dohodnutú sumu pred podpísaním tejto zmluvy, v zmysle čl. II. bod 2. sa dlžník zaväzuje požičanú sumu vrátiť veriteľovi najneskôr do mesiaca od podpisu uvedenej zmluvy; súčasne je pôžička poskytnutá bezúročne. Následne v čl. III. bod 1. dokumentu je výslovne uvedené, že v prípade omeškania dlžníka so zaplatením požičanej sumy v dohodnutej lehote, t.j. do 23.11.2009 dlžník zaplatí veriteľovi za každý mesiac omeškania dohodnutý úrok z omeškania 20% mesačne. V čl. III bod 2. dokumentu je napokon dohodnutá povinnosť dlžníka vyjadriť v notárskej zápisnici, že v prípade nesplnenia svojho záväzku vyplývajúceho zo zmluvy o pôžičke súhlasí s jej vykonateľnosťou a následnou exekúciou. Predmetný dokument strany nepodpísali, v jeho pravom hornom rohu je rukou dopísané číslo N 907/2009, t.j. číslo identické s číslom spísanej notárskej zápisnice. Súčasne je v hornej časti zľava rukou dopísaný text „úrok nie 20 ale 2,4% m.“ Všetky údaje obsiahnuté v predmetnom dokumente boli následne notárom zahrnuté do notárskej zápisnice a označený dokument sa stal súčasťou spisu obsahujúceho uvedenú notársku zápisnicu, ako to vyplýva z úradného záznamu na č.l. 52. Jediným údajom, ktorý bol v spísanej notárskej zápisnici uvedený inak, je výška úroku z omeškania, ktorá korešponduje s rukou dopísaným textom v hornej časti dokumentu. Súd zastáva názor, že na notárskom úrade boli v čase spísania notárskej zápisnice žalobcom súčasne žalobca aj žalovaný. Túto skutočnosť podľa súdu potvrdzuje to, že v hornej časti dokumentu predstavujúceho písomný návrh zmluvy o pôžičke je rukou dopísaný text „úrok nie 20 ale 2,4% m“ a následne notár takto zmenený údaj zahrnul do notárskej zápisnice spísanej žalobcom. Notár by k takejto oprave dokumentu nepristúpil, pokiaľ by s ním neprejavili súhlas obidve strany, keďže táto

oprava sa týkala zmluvného dojednania obsiahnutého v dvojstrannom právnom úkone, ktorým zmluva o pôžičke nepochybne je. V tejto súvislosti súd konštatuje, že notár nemal dôvod zahrnúť žalovaného ako účastníka spísania notárskej zápisnice, pretože žalobca vo forme notárskej zápisnice uznal svoj dlh podľa § 558 OZ, pričom tento postup predpokladal aj čl. III. bod 2. dokumentu označeného ako zmluva o pôžičke (č.l. 51). Preto podľa názoru súdu táto argumentácia žalovaného nepreukazuje, že by žalovaný nebol prítomný na notárskom úrade spolu so žalobcom v čase spísania notárskej zápisnice, prípadne bezprostredne predtým. Súd tiež uvádza, že rukou dopísaný text v hornej časti dokumentu potvrdzuje tvrdenia žalobcu o tom, že zamestnankyňa notárskeho úradu upozornila prítomných účastníkov, že uvedený úrok je neprimerane vysoký a jeho následná úprava na sumu 2,4% mesačne je následkom predchádzajúcej dohody sporových strán na takejto sume. Skutočnosť, že v dokumente sú uvedené dátumy korešpondujúce s dňom spísania notárskej zápisnice taktiež potvrdzujú tvrdenia žalobcu o tom, že tento návrh zmluvy si strany priniesli na notársky úrad, avšak tam ho nepodpísali. Napokon súd dopĺňa, že pokiaľ by aj žalovaný nebol prítomný pri spisovaní notárskej zápisnice žalobcom, samotný žalovaný na poslednom pojednávaní potvrdil, že notárska zápisnica mu bola doručená v deň jej podpísania alebo v nasledujúce dni. Aj takýto postup sporových strán by znamenal, že sa na výške úroku z omeškania 2,4% mesačne strany dohodli, pretože žalobca najneskôr odovzdaním ním spísanej notárskej zápisnice žalovanému navrhol žalovanému (§43a OZ), aby výška úrokov z omeškania bola 2,4% mesačne a žalovaný, ktorý túto zápisnicu od žalobcu prijal, a teda s týmto jeho návrhom vyjadril svoj súhlas v zmysle § 43c OZ. Aj v tomto prípade by teda došlo ku vzniku ústnej dohody strán sporu na výške úroku z omeškania. Súd s poukazom na vyššie uvedené nesúhlasí s tvrdeniami žalovaného, že žalobca si určil výšku úrokov z omeškania sám jednostranne. Naopak, strany sa o nej dohodli, a to podľa názoru súdu v čase bezprostredne pred spísaním notárskej zápisnice, keď o tejto ich dohode bol zamestnankyňou notárskeho úradu rukou vykonaný záznam na nepodpísanom dokumente (č.l. 51). Výška úrokov z omeškania nemôže byť určená jednostranne, pretože ide o príslušenstvo pohľadávky, ktorá je zo svojej podstaty vyjadrená v § 488 dvojstranným právnym vzťahom medzi veriteľom a dlžníkom. Pokiaľ aj jedna zo zmluvných strán výšku príslušenstva navrhne, bez súhlasu druhej zmluvnej strany nedôjde ku vzniku právnej povinnosti navrhujúcej osoby plniť v dohodnutom rozsahu osobe, ktorej bolo plnenie ponúknuté. Súd preto tvrdenie žalovaného o jednostrannom určení výšky úrokov z omeškania žalobcom nepovažuje za správne.

26. V prejedávanej veci bolo taktiež sporné, či strany uzavreli zmluvu o pôžičke podľa predpisov občianskeho alebo obchodného práva. Súd konštatuje, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by išlo o obchodnoprávny vzťah medzi stranami sporu; tento nevyplýval ani z predloženého návrhu zmluvy o pôžičke (č.l. 51), ani z obsahu spísanej notárskej zápisnice. Súd dopĺňa, že v obchodnoprávných vzťahoch sa uznáva záväzok a nie dlh, ako to vyplýva z §323 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v platnom znení, čo by notár nepochybne v notárskej zápisnici zohľadnil. Napokon, uvedený právny záver skonštatoval aj odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení č.k. 14Co 283/2019-144 zo dňa 21.02.2022, z následne vykonaného dokazovania iné zistenia v tomto smere nevyplývali. Súd preto uvádza, že na právny vzťah je potrebné aplikovať ustanovenia občianskoprávných predpisov. V nadväznosti na tento právny záver súdu je potrebné uviesť, že ohľadne výšky úrokov z omeškania platí zákonná požiadavka uvedená v § 517 ods. 2 OZ a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. účinného ku dňu vzniku omeškania žalobcu s plnením peňažného dlhu (t.j. ku dňu 24.11.2009). Súd konštatuje v zhode s tvrdením žalobcu, že k rozhodujúcemu dňu bola výška úrokov z omeškania určená na 9% ročne. Z uvedeného nepochybne vyplýva, že dohoda sporových strán o výške úrokov z omeškania, ktorá presahuje kogentne určenú výšku 9% ročne, je v zmysle § 39 OZ neplatná pre rozpor so zákonom, a teda žaloba žalobcu je v časti navrhovaného výroku I. dôvodná. Súčasne súd konštatuje, že žalovanému patrí úrok z omeškania z dlžnej sumy najviac vo výške, ktorú ustanovuje príslušný právny predpis; žalovanému teda v zhode s navrhovaným vyrokom II. žaloby patrí úrok z omeškania z dlžnej sumy vo výške 9% ročne.

27. K námietke žalovaného, že v danom prípade ide o dôvod neplatnosti, podľa § 40a Obč. zák., súd s ohľadom na svoj vyššie vyjadrený právny názor uvádza, že dohoda sporových strán o výške úroku z omeškania 2,4% mesačne je v rozsahu odporujúcom právnym predpisom neplatná v zmysle § 39 OZ, ide teda o absolútnu neplatnosť, na ktorú súd prihliada ex offio; nejde teda o relatívnu neplatnosť právneho úkonu. Neplatnosti právneho úkonu pre jeho rozpor so zákonom sa môže dovolávať ktokoľvek, t.j. aj osoba, ktorá ju spôsobilá.

28. Súd z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že žaloba žalobcu je v celom rozsahu dôvodná, a preto jej vyhovel. O trovách konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 C.s.p. a § 255 ods. 1 C.s.p. Žalobca bol v konaní úspešný v celom rozsahu, súd mu preto priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Podľa § 262 ods. 2 C.s.p. o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak strana, ktorej bola uložená povinnosť, nespĺní uloženú povinnosť, možno podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.